

Sygn. akt IVU 417/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Hanna Cackowska-Frank

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14. lipca 2022 r. w T.

sprawy **K. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania **K. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 21 marca 2022 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż ubezpieczona K. K. nie pobrała nienależnie świadczenia za okres od 1.01.2022 r. do 31.01.2022 r. w łącznej kwocie 1659,59 zł (jeden tysiąc sześćset pięćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) i nie ma obowiązku zwrotu tej kwoty.

/-/sędzia Hanna Cackowska-Frank

Sygn. akt IV U 417/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 marca 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., powołując się na art. 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2504 ze zm.), stwierdził, że ubezpieczona K. K. pobrała nienależnie świadczenia za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 stycznia 2022 r. w łącznej kwocie 1659,59 zł z tytułu nienależnie pobranego świadczenia po zmarłym w dniu 31.12.2021 r. L. K.. Jednocześnie organ rentowy wezwał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 stycznia 2022 r. w łącznej kwocie należności głównej 1659,59 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. K. wносиła o uchylenie decyzji. Wskazała, że emerytura jej męża L. K. została wypłacona przez Poczta Polską w dniu 29.12.2021 r., czyli 2 dni przed śmiercią męża. Świadczenie zostało zatem odebrane za życia męża, czyli było mu należne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Mąż ubezpieczonej L. K. pobierał z (...) Oddziału w T. emeryturę, przyznaną decyzją z 17.10.2019 r. W decyzji tej Zakład ustalił termin płatności emerytury na 1 dzień każdego miesiąca, świadczenie było przesyłane przekazem pocztowym na adres zamieszkania świadczeniobiorcy przy ul. (...) w T., gdzie zamieszkiwał z żoną K. K..

W dniu 29 grudnia 2021 r. ubezpieczona K. K. pokwitowała odbiór emerytury należnej za styczeń 2022 r. jej mężowi L. K..

W dniu 31 grudnia 2021 r. L. K. zmarł.

Dowód: bezsporne, a ponadto:

- decyzja z 17.10.2019 r., k - 8 akt rentowych plik III,
- pokwitowanie przekazu, k - 14 akt rentowych plik III
- informacja UP, k - 13 akt j/w.

W dniu 21 marca 2022 r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Dowód: - zaskarżona decyzja - k - 17 akt rentowych plik III.

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych.

Sąd przyznał walor wiarygodności wszystkim dokumentom, ponieważ były jasne, pełne i logiczne, a nadto żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości zawartych w nich treści ani ich mocy dowodowej, wobec czego nie budziły one również wątpliwości Sądu.

Ustalony stan faktyczny był bezsporny.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz.504 ze zm. zwanej w dalszej części uzasadnienia „ustawą emerytalną”) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Stosownie do art. 138 ust. 3 ustawy emerytalnej za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

Należy ponadto wskazać, że stosownie do art. 101 pkt 2 ustawy emerytalnej prawo do świadczeń ustaje wraz ze śmiercią osoby uprawnionej.

Z kolei stosownie do art. 136a ust. 2 ustawy emerytalnej w razie śmierci emeryta lub rencisty wstrzymanie wypłaty świadczenia następuje od miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zmarł emeryt lub rencista.

W ocenie Sądu w oparciu o w/w przepisy nie można stwierdzić, ażeby ubezpieczona pobrała nienależne świadczenie.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga okoliczność, że istotnie L. K. nie przysługiwało świadczenie za styczeń 2022 r. wobec jego zgonu w dniu 31 grudnia 2021 r.

Nie oznacza to jednak, że świadczenie, którego odbiór pokwitowała w dniu 29 grudnia 2021 r. K. K. jest świadczeniem nienależnie pobranym w myśl w/w przepisów i podlega zwrotowi na podstawie tychże przepisów.

Należy wskazać, że wypłata emerytury należnej L. K. za styczeń 2022 r. nastąpiła przed terminem płatności, ale w dacie, gdy L. K. żył. W tej sytuacji pokwitowanie odbioru świadczenia przez ubezpieczoną (jako domownika) było tylko czynnością dokonaną w imieniu i na rzecz L. K.. To L. K. był od tej daty dysponentem wypłaconej kwoty, która - jeżeli nie została zużyta przez zmarłego do daty śmierci - weszła do masy spadkowej z chwilą śmierci L. K..

W niniejszej sprawie brak zatem podstaw do stwierdzenia, że wypłata świadczenia nastąpiła osobie innej niż wskazana w decyzji organu rentowego. Wręcz przeciwnie wypłata została dokonana adresatowi, a w jego imieniu odbiór pokwitowała żona jako dorosły domownik. Od tej daty to L. K. był dysponentem tej kwoty, a nie ubezpieczona.

Z tych względów brak było podstaw prawnych do żądania zwrotu świadczenia przez ubezpieczoną K. K. w trybie przepisów dotyczących nienależnie pobranych świadczeń. Organ rentowy może jedynie rozważać dochodzenie wypłaconej L. K. emerytury za styczeń 2022 r. od spadkobierców zmarłego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż K. K. nie pobrała nienależnego świadczenia za styczeń 2022 r. w łącznej kwocie 1659,59 zł i tym samym nie ma obowiązku zwrotu tego świadczenia.

sędzia Hanna Cackowska - Frank